

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys polttoaineiden jalostukseen käytettävän raakaöljyn alkuperämaan ilmoittamisesta kuluttajalle

Eduskunnan puhemiehelle

Vastuullinen kuluttaminen on kasvava trendi, ja yhä useampi pyrkii arjessaan tekemään kestäviä sekä eettisiä kulutuspäätöksiä. Ostopäätöksen tekeminen vastuullisuudesta kertovan sertifikaatin tai esimerkiksi tuotteen alkuperämaan perusteella on monelle arkipäivää. Tällainen käyttäytymisen ohjaa myös yrityksiä keskittymään enemmän vastuullisuuteen omien tuotteidensa ja tuotantoketjujensa osalta.

Moni haluaa vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen jättämällä ostamatta esimerkiksi epäeettisesti tuotettuja tai tietyistä maista tulevia tuotteita. Elintarvikkeiden ja monien muiden kulutushyödykkeiden kohdalla valmistusmaata koskeva tieto onkin usein helposti saatavilla ostopäätöksen tueksi. Elintarvikkeiden osalta laki velvoittaa ilmoittamaan tuotteen alkuperämaan. Polttoainemittarilla kuluttajalla ei kuitenkaan ole tapaa varmistua siitä, mistä maasta tuodusta raakaöljystä kyseinen polttoaine on jalostettu.

Polttoainekulut ovat monelle suomalaiselle merkittävä osa kuukausittaisesta kulutuksesta, ja moni haluaisikin pystyä ilmaisemaan kantansa ostopäätöksellään myös tankilla käydessään. Nykyisellään kuluttajalla ei kuitenkaan ole useimmiten mahdollisuutta arvioida, onko polttoaine tuotettu sellaisessa maassa, jonka taloutta hän haluaa tukea.

Suomessa myytävä polttoaine joko jalostetaan suoraan raakaöljystä Suomessa tai sitten se tuodaan valmiina lopputuotteena maahan. Raakaöljyn osalta suurin tuontimaa on Venäjä. Lopputuotteet taas tulevat pääasiassa Itämeren alueelta, kuten Ruotsista, Tanskasta, Norjasta ja Puolasta. Monen tankkausvalintaan varmasti vaikuttaisi tieto siitä, mistä polttoaineen jalostukseen käytetty energia ja raakaöljy ovat peräisin.

Esimerkiksi sähkömarkkinoilla tämä valinta on mahdollista tehdä, vaikkakin sähköntuotannossa ero eri sähkötyyppien välillä tehdään ns. alkuperätakuujärjestelmällä, jossa kuluttajalle sähköä myyvä yhtiö hankkii tuottajilta sopimuksen verran sovitulla valmistustavalla tuotettua sähköä. Polttoainepumpulla kuluttaja ei kuitenkaan tällä hetkellä voi aina varmistua polttoaineen alkuperästä eikä siten vaikuttaa osaltaan tietynmaalaisen öljyn kysyntään.

Prosessiteknisistä syistä polttoaineen jalostukseen käytettävän raakaöljyn alkuperämaa on usein toimittajan tiedossa jo tälläkin hetkellä tai ainakin kohtuullisella vaivalla selvitettävissä. Alkupe-

Kirjallinen kysymys KK 89/2022 vp

rämaan ilmoitusvelvollisuudesta syntyvät kustannukset eivät myöskään olisi toimijoille kohtuuttoman suuria.

Velvoittamalla polttoainejakelijat ilmoittamaan polttoaineen jalostuksessa käytetyn raakaöljyn alkuperämaa polttoainemittareilla parannettaisiin kuluttajien mahdollisuuksia tehdä valistuneita ostopäätöksiä ja ohjata kulutuksellaan markkinoita paremmin huomioimaan raakaöljyn alkuperämaa tuotannossa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisia toimia hallitus aikoo tehdä polttoaineiden alkuperämaan ilmoittamiseksi kuluttajille huoltoasemien tankkauspisteillä ja

miten hallitus aikoo lisätä polttoaineiden jalostukseen käytetyn raakaöljyn alkuperän läpinäkyvyyttä kuluttajille?

Helsingissä 8.3.2022

Pia Kauma kok